

Nemzeti Adó-
és Vámhivatal

*Az egyéni vállalkozók 2014. évi
tevékenységének alakulása
Borsod-Abaúj-Zemplén megyében*

Készítette:

Henezné Kerek Judit
vezető elemző

2015. május

Az egyéni vállalkozók adózása **2014. évben nem hozott érdemleges változást** az elmúlt évekhez képest. A központi költségvetés egyik fontos elemét jelentő adóbevételek növelése érdekében tett intézkedések elsősorban az adózási fegyelemre, illetve az adócsalások elleni küzdelem területére irányultak, és az adóterhek, elvonások – különösen a jövedelemhez kötődő adók – növelését nem tekintette célravezető megoldásnak. Az alapszabályozás megmaradt, miszerint **főállású egyéni vállalkozó esetében az adózás alá vont jövedelem keletkezik jövedelem kivétel –** effektíve fizetést ad magának a vállalkozó –, **valamint hogy nincs jövedelem kivétel, hanem a kötelezően előírt adóalap szerint fizet adót és járulékokat az adóalany.**

Személyi jövedelemadó bevallásukat (1453, EVA, KATA) az előző évvel megegyező nagyságrendben, **14.800-an** juttatták el hivatalunkhoz.

2014. évben az egyéni vállalkozók **10,8 milliárd Ft-ot fizettek** be a kiemelt adónemekre, mintegy 11,4 százalékkal többet, mint az előző évben. A befizetés a **megyei adóbevétel 5,6 százalékát** tette ki. Ez az arány a régió belül átlagosnak mondható, mert Heves megyében ettől alacsonyabb, 3,9 százalékos, Nógrád megyében magasabb, 8,9 százalékos részesedésről beszélhetünk.

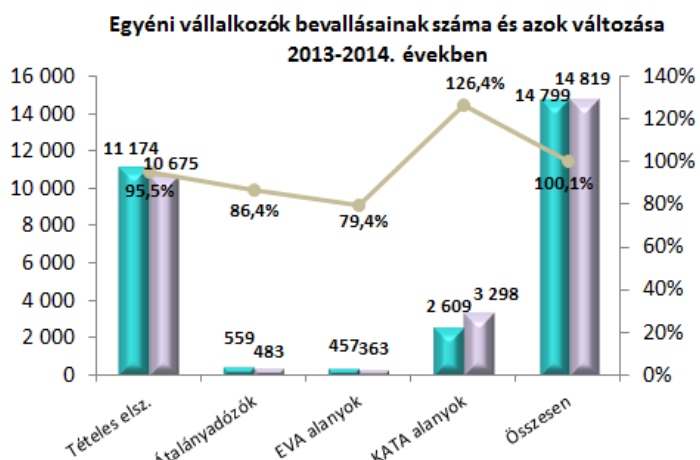
Megfigyelhető, hogy a 2013-ban bevezetett **kisadózó vállalkozások tételes adója egyre nagyobb népszerűséggel bír** az adóalanyok körében, mára eljutottunk oda, hogy többen választották ezt az adó elszámolási módot, mint az egyszerűsített vállalkozói adót, vagy az általányszerinti adózást az eddigiekben bármikor.

A jogszabály adta lehetőség megnyíltával másfél ezren döntöttek ezen adózási mód mellett, számuk egy év alatt bő másfélszeresére emelkedett, majd 2014 év végére további egyharmadával bővült a KATA alanyok létszáma. Bevallás darab szám emelkedésről kizárólag ezen adózási forma esetén beszélhetünk, **bő egynegyeddzel több, 3.298 darab elszámolás érkezett**, mint az előző évben.

A **KATA elszámolási módot választók részaránya** a korábbi 17,6 százalékról **22,3 százalékra emelkedett** és ezzel a **tételes költségelszámolást választók** térhódítása újabb 3,5 százalékpontos csökkenést szenvedett el, **részesedésük már mindössze 72 százalék.** A tételes adó bevezetését megelőzően ennél jóval nagyobb volt a költségeikkel elszámolók aránya, évről-évre közelítette a kilenctized részt.

A második éve alkalmazható adózási forma elsősorban a főállású egyéni vállalkozók számára vonzó, a létszámcsökkenés esetükben a leginkább kimutatható, 7,9 százalékos. A többi foglalkozási formánál is csökkent a létszám, de kisebb mértékben, így módon az átlagos fogyás 4,5 százalék volt. Az egyszerűsítés és bizonyos esetekben kedvezőbb feltételek teremtése szándékával létrehozott elszámolási mód alá 2013 évben az

EVA alanyok fele, tárgyévben **újabb ötöde jelentkezett át.** Az **átalányadózó**k **13,6 százalékkal adtak kevesebb adóbevallást** mint korábban.

Az **országos összesítésből** kiderül, hogy 2013-ban még az EVA alanyok kivártak, de a tavalyi évben nagyobb arányban tértek át a KATÁ-ra mint megyénkben. A tételes költségelszámolással bevallást készítő aránya a Borsod megyeitől 10 százalékponttal alacsonyabb, 62,2 százalék.

A bevallásokban kimutatott **bevétel 116,5 milliárd Ft, 12,6 százalékkal haladta meg a 2013. évit**. Ez a növekedési ütem magasabb az országos 9,7 százalékhöz képest és a régió 10,3 százalékos átlagát is meghaladta. Elmondható, hogy a lakossági kiszolgálásban fontos szerepet betöltő vállalkozói rétegnél egy pozitív tendenciáról, gazdasági fejlődésről beszélhetünk, melyhez kellő támogatást nyújtanak a gazdaság fehéredését célzó kormányzati intézkedések. Az összes bevétel kilenczede – bár kevesebb bevallásban –, továbbra is a tételes költségelszámoló mutatták ki. Fajsúlyát tekintve 6,3 százalékról 8,1 százalékra emelkedett a KATA alanyok által vallott bevétel is, de ez messze elmaradt létszamarányuktól. Az egyre zsugorodó EVA adózói kör bevételi részaránya 0,5 százalékponttal lett kevesebb, így mindössze 1,6 százaléknyi. Az átalányadózók mind két évben mindössze 1 százalékos bevételi arányt képviseltek.

A jelentős létszám mozgások miatt az egyes adózási módokban elért bevételek kiértékeléséhez az **egy főre jutó fajlagos értékek kimutatásával kaphatunk reálisabb képet**. A Borsod-Abaúj-Zemplén megyében elszámoló egyéni vállalkozók száma az előző évhez viszonyítva nem változott, a kimutatott összes bevétel viszont növekedett, így **az egy főre jutó 7.859 ezer Ft-os bevétel 12,4 százalékkal meghaladta az előző évit**. Ez a növekedési ütem 5,6 százalékponttal volt az országos felett. Az átlagos bevétel volumene a tavalyi évben még alig 94 százaléka volt az országosnak, míg 2014-ben csupán 1 százalék a lemaradás.

A különböző elszámolási módok közül **változatlanul az átalányadózók egy főre jutó bevétele a legszerényebb**, évi 2,1 millió Ft, ezt követi a KATÁ-sok 2,9 millió Ft-os átlaga. Ennél lényegesen többet, 5,0 millió Ft-ot realizáltak átlagosan az EVA alanyok, s **megyei átlag feletti árbevételt 9,8 millió Ft-ot könyveltek el a tételes költségelszámolók**.

Az országos átlag megközelítése azért is sikerülhetett, mert az egy főre jutó bevétel nemzetgazdaságitól való távolodása a bevallást adók alig 5 százalékát érintette (átalány adózók és EVA alanyok).

A **kisadózó vállalkozók tételes adója egyre népszerűbbé vált** a vállalkozások körében, a bevallást benyújtók közül **3.300 fő választotta** ezt az elszámolási módot. Közülük **189 főnek** volt az éves bevétele 6 millió Ft felett (havi 500 ezer Ft felett), ők 279 millió Ft után fizettek – a tételes adón túl – **112 millió Ft százalékos adót**. A többlet adót fizetők aránya kissé emelkedett, de még így is mindössze 5,7 százalék. Esetükben ez azt jelenti, hogy átlagosan 1.476 ezer Ft-tal haladta meg bevételük a törvény által rögzített 6 millió Ft-os értékhatárt. Adófizetési kötelezettségük így módon átlagosan 593 ezer Ft-tal emelkedett. A bázis évben ennél kevesebb, 123 fő kényszerült 463 ezer Ft-tal több adót fizetni az összeghatár átlépése miatt.

A KATA adózást választók **66,7 százaléka a nem anyagi ágazatban tevékenykedett**, esetükben magasabbak a bérek és kevesebb lehetőség van költségelszámolásra, így szívesen élnek a tételes adó fizetés lehetőségével.

Az **egyszerűsített vállalkozói adót alkalmazók** aránya egyötödével csökkent, létszámuk így 363 fő. Az árbevétel és az egyes árbevételi sávokhoz tartozó létszám megoszlásból kitűnik, hogy **leginkább a 0-6 millió Ft bevételt elérők létszáma fogyatkozott meg**, ők azok, akik részére a KATA törvényi előírásai kedvezőbb adózási feltételeket nyújtottak. Részarányukat tekintve 1,4 százalékponttal (71 fővel) kevesebben tartoztak ide, de még mindig az adózói kör

terjedelmes része, 68,6 százaléka vallott maximum 6 millió Ft bevételt. Vélhetően a 6-10 millió Ft-os árbevételi sáv 0,5 százalékpontos létszám visszaesése mögött szintén a KATA alá átjelentkezők döntése húzódott meg.

Átalányadó tekintetében 483 fő 995 millió Ft-os bevételéről beszélhetünk. Ezzel az elszámolási móddal a bevételek kevesebb, mint 1 százaléka került kimutatásra, illetve az egy főre jutó bevétel bár emelkedett, de **az országostól a legnagyobb elmaradás itt volt kimutatható.**

Az adóköteles bevétel sávok bontása alapján **az átalányadózók 94,6 százaléka 6 millió Ft alatti bevételt ért el. Az átalányadózók számának csökkenése teljes egészében ebben a sávban jelent meg,** ami esetükben is a kisadózó vállalkozások tételes adójára történő áttérésre utal.

Az átalányadózók tevékenység szerinti összetételében legnagyobb részt, **37,5 százalékot** tárgy évben is az egyéb szolgáltató ágazat, ezen belül szinte teljes egészében **a szépségipar tette ki.** Azonban az átalányadó alól kijelentkezők több mint negyede is a szépségápolással foglalkozók közül került ki. Az ezt követő fajsúlyos ágazat a szállítás, melynek aránya majd 2 százalékpontos emelkedést követően 22,2 százalék, de az építőiparban is az adózók 13,3 százaléka dolgozott. A pénzügyi és biztosítási szakmát folytatók ragaszkodnak az átalányadózáshoz, körükben egyharmados létszám bővülés ment végbe, míg a többi ágazat egy év alatt mind létszámot veszített.

A **tételes adózási módot** választók 2013 évben végbement drasztikus létszámcsökkenése (-15 százalék) bár kisebb mértékben, de tovább folytatódott. A vizsgált év végén **újabb 4,5 százalékkal kevesebb adóalany, 10.675 fő** készítette ily módon elszámolását, mely változás egyértelműen a KATA hatálya alá átlépők elszámolási mód váltásának következménye.

A tételes költségelszámolást választó egyéni vállalkozók **bevételi teljesítménye** az előző évinél 10,5 milliárd Ft-tal magasabb **104,2 milliárd Ft, ami a létszám fogyást figyelembe véve egyértelműen pozitív folyamatra utal,** melyet az egy főre jutó bevétel 16,4 százalékos bővülése is alátámasztott.

A vállalkozók háromnegyede 6 millió Ft alatti árbevételt realizált. Az általuk megszerzett bevétel azonban mindössze 11,6 százaléka az összes bevételnek. Az adózók 6,7 százalékát kitevő 30 millió Ft feletti intervallumba tartozók adják ezzel szemben az összes árbevétel 62,9 százalékát, mely 5 százalékponttal volt a tavalyi felett. A bevételek **szakágankénti bontásában továbbra is a kereskedelem adta az egyéni vállalkozók összes realizált bevételének negyzedét.**

A tételes költségelszámolást alkalmazó egyéni vállalkozók **összes költsége 98,5 milliárd Ft-**ot tett ki, melynek 9,6 százalékos bővülése a bevétel emelkedésétől 1,6 százalékponttal elmaradt. Az elért bevételhez viszonyított **költségszint csökkent 94,5 százalékra,** mely az országos átlaggal ismét azonos. Ez az arány magasnak mondható, de 1,4 százalékpontos csökkenése javuló eredményességet mutat. A fajlagos költség 8.043 ezer Ft-ról 9.259 ezer Ft-ra duzzadása a két befolyásoló tényező együttes hatásának (költség növekedés és létszám csökkenés) következménye.

A **vállalkozói kivét** továbbra sem számít fajsúlyos költségelemnek, volumene éppen csak emelkedett, **résaránya** pedig változatlanul **4,4 százalék.** Jelentős változásról az igénybe vevők esetében sem beszélhetünk, bár számuk már csak alulról közelíti a 4 ezer főt, részarányuk nem mozdult el a 36,7 százalékról. Mindezekből következően az egy főre jutó átlagos kivét összeg a tavalyi 1.039 ezer Ft-ról 1.121 ezer Ft-ra emelkedett.

A tavalyi évhez hasonlóan 6.800 adóalany, a **vállalkozások 63,7 százaléka nyereséggel zárta az évet**, mely részesedésük 2,7 százalékpontos bővülését eredményezte. A **nyereség tömege majd 14 százalékos növekedés** hatására 5.167 millió Ft volt, az egy főre jutó érték ily módon 666 ezer Ft-ról 760 ezer Ft-ra emelkedett. A vállalkozók által kimutatott **veszteség majd egyötödével lett kevesebb**.

Borsod-Abaúj-Zemplén megyében **az adózók kilenczede** tüntetett fel **összegzett jövedelmet** bevallásában, a korábbi 8 milliárd Ft helyett **8,5 milliárd Ft-ot**. Ez a létszám arány az előző évitől 1 százalékponttal alacsonyabb. 2014-ben is kevesebben lettek azok a tételes költségelszámoló egyéni vállalkozók, akik a vállalkozói tevékenységük után nem számoltak el

semmilyen jövedelmet. Az egy főre eső összegzett jövedelmek esetében bő egytizednyi javulásról beszélhetünk, melyek átlagos összege így 794 ezer Ft helyett 880 ezer Ft-ra változott.

Az **összegzett jövedelem több mint felét a vállalkozói kivét**, 6 százalékát a vállalkozói személyi jövedelemadó, 42,6 százalékát pedig a vállalkozói osztalékalap alkotta.

Az egyéni vállalkozók **személyi jövedelemadó kötelezettsége**

összességében **8,1 százalékkal emelkedett**. A növekmény legnagyobb részét az osztalék alap növekedése, majd a vállalkozói személyi jövedelemadó többlete és csak 15 százalékát tette ki a kivét után megfizetett adó. A kivét szerény bővülése miatt az utána számított adó is mindössze 2,8 százalékkal volt több a bázis összegtől.

Az adóévben a KSH által infláció nem került kimutatásra, ezért a vállalkozások **22,8 százalékos hozam emelkedése teljes egészében jövedelmezőség javulás** eredményeként értékelhető. Mondhatjuk mindezt azért, mert a mutatót alakító két elem közül a vállalkozás tiszta jövedelme, az adózott eredmény háromtizedével gyarapodott, a másik elem, az értékcsökkenési leírás pedig 11,4 százalékkal lett több.

Az **adatkapcsolatra képes pénztárgépet használók** közül a **jövedelmet vallók létszáma** 2014 évben – a megyei nyereséges létszám stagnálása mellett – **emelkedett** és a **veszteséget elszámolóké a megyei átlagos létszámcsökkenésnél nagyobb ütemben csökkent**. A bevételekkel párhuzamosan ugyan a költségek emelkedtek, de a **költséghányad átlagosan 1,4 százalékponttal zsugorodott**. Részben az „okos” pénztárgépek használatának köszönhetően a bevallásokban megjelenő magasabb bevételek hozadéka **megjelent a magasabb nyereség, illetve kisebb veszteség**. A megyében mind két évben 6.800 adózó tüntetett fel bevallásában vállalkozásból származó jövedelmet, melynek fajlagos összege 14,2 százalékkal volt magasabb. A **kiszúrt állományban** szereplők közül a jövedelmet vallók létszám gyarapodása 12,5 százalék, melyhez **490 ezer Ft/fő nyereség helyett lényegesen több, 714 ezer Ft/fő tartozott** (+45,6 %). Ily módon az új pénztárgépet üzembe helyezők összességében a 2013. évi 427 millió Ft-os negatív összevont eredményükkel szemben 2014-ben 96 millió Ft-os pozitív eredményről számoltak be. Eredmény javulásuk, mely bő fél milliárd Ft, több mint a csoporton kívüli több ezer adózó eredmény bővülése, amely nem éri el ezt az összeget.

A vállalkozói jövedelem elemek (mFt)

